

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

*Конституция 2026 жылғы 15 наурызда
республикалық референдумда қабылданды*

ЖАҢА ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

*Біз, біртұтас Қазақстан халқы,
байырғы қазақ жерінде мемлекеттілікті нығайта отырып,
Ұлы Даланың мыңдаған жылдық тарихының сабақтастығын сақтап,
мемлекеттің унитарлы сипатын, оның шекарасы мен аумағының
тұтастығына қол сұғуға болмайтынын нақтылап,
Әділетті Қазақстан идеясын және Заң мен Тәртіп қағидатын ұстанып,
адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары мүлтіксіз
сақталатынын мәлімдеп,
бірлік пен ынтымақ, этносаралық және конфессияаралық татулық
қағидаттарына сүйеніп,
мәдениет пен білім, ғылым мен инновация құндылықтарын бағдарға алып,
табиғатты аялау қажеттігін мойындап,
бейбітшілікке және барлық елмен достыққа ұмтылып,
келешек ұрпақ алдындағы аса жоғары жауапкершілікті сезініп,
Қазақстан Республикасының Ата Заңын – осы Конституцияны қабылдаймыз.*

ҚАЛЫПТАСҚАН МЕМЛЕКЕТ - ЖАУАПТЫ ҚОҒАМНЫҢ БЕЙНЕСІ

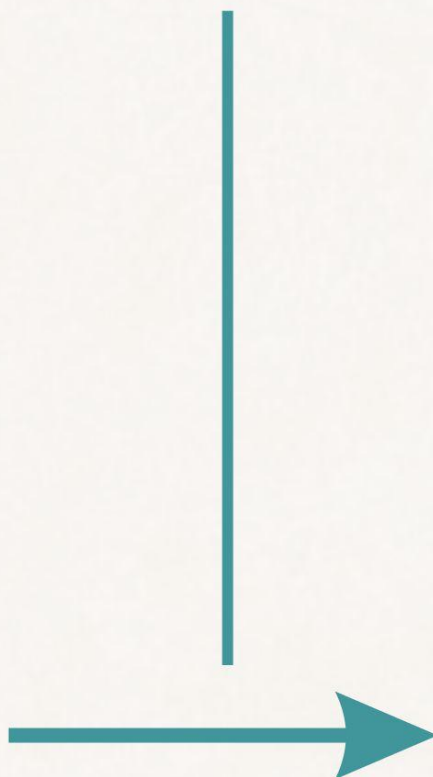
Үш онжылдықты өткердік

«Мемлекет – орталық» моделі

Тәуелсіздіктің **алғашқы онжылдығында** тәуелсіз мемлекетті қалыптастыру жүрді. Президенттік басқару моделі орнығып, мемлекеттік институттар құрылды. Ұлттық құқықтық жүйе қалыптасты.

Екінші онжылдықта институционалдық дамуда әкімшілік реформалар кеңейіп, экономиканы либерализациялау жүрді. Басқару тиімділігі оңтайландырылды.

Үшінші онжылдық ұлттық жаңғыру және қоғаммен диалогқа бағытталды. Бұл кезең Қазақстан үшін жаңа қоғамдық сұраныстармен ерекшеленді. Қоғамда тұрақтылықпен бірге ашықтық, есептілікті күшейтуде «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидаты орныға бастады.

Бүгінде Тәуелсіздіктің төртінші онжылдығы
- Жаңа кезең. Озық ойлы ұлт қалыптастыру бағыты

Озық даму моделі: адами капиталға басымдық беру («Адам – орталық»)

Конституция елдің стратегиялық таңдауын адамның дамуы арқылы – оның білімі, мәдениеті, шығармашылығы және инновациялық қабілеті арқылы өсуіне бағытталғанын бекітеді.

*«Қазақстан Республикасы адам капиталын, білімді, ғылымды, инновацияны дамытуды мемлекет қызметінің стратегиялық бағыты деп таниды»
(3-бап 2-т.)*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯСЫ

- I бөлім. Конституциялық құрылыс негіздері (1-11-бап)
- II бөлім. Негізгі құқықтар, бостандықтар мен міндеттер (12-41-бап)
- III бөлім. Президент (42-51-бап)
- IV бөлім. Құрылтай (52-62-бап)
- V бөлім. Үкімет (63-69-бап)
- VI бөлім. Қазақстан Халық Кеңесі (70-71-бап)
- VII бөлім. Конституциялық Сот (72-75-бап)
- VIII бөлім. Сот төрелігі. Прокуратура. Құқық қорғау тетіктері (76-86-бап)
- IX бөлім. Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару (87-91-бап)
- X бөлім. Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізу (92-93-бап)
- XI бөлім. Қорытынды және өтпелі ережелер (94-96-бап)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗ ҚҰРАУШЫ ҚАҒИДАТТАРЫ

Егемендік пен Тәуелсіздікті қорғау

адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын сақтау

заң мен тәртіп үстемдігін қамтамасыз ету

жалпыұлттық бірлікті бекемдеу

халықтың әл-ауқатын арттыру

жауапты әрі жасампаз отаншылдық идеясын ілгерілету

қоғамдық диалогты дамыту, еңбексүйгіштік, прогресс, білім құндылықтарын бекіту

жоғары экологиялық мәдениетті қалыптастыру

тарихи-мәдени мұраны сақтау

төл мәдениетті қолдау

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ: ЖАҢА ҚАУІПСІЗДІК СТАНДАРТЫ

Өмір сүру құқығы – әр адамның ажыратуға және айыруға болмайтын құқығы. Ешкімнің өз бетімен адам өмірін қиюға құқығы жоқ.

Әр адамның өз құқықтары мен бостандықтарын сот арқылы қорғауға құқығы бар

Азаматтарға жаңа міндеттер жүктейтін немесе олардың жағдайын нашарлататын заңдардың кері күші болмайды

Әр адамның мемлекеттік органның немесе оның лауазымды адамының заңсыз әрекетімен келтірілген зиянды мемлекеттен өтетіп алуға құқығы бар

ЦИФРЛЫҚ ҚҰҚЫҚТАР МЕН ЕГЕМЕНДІК

Банк операцияларының, жеке салымдар мен жинақтардың, жазысқан хаттардың, телефон арқылы сөйлескен сөздердің, пошта хабарламаларының және байланыс құралдары, оның ішінде цифрлық технологияларды қолдану арқылы берілетін өзге де хабарламалардың құпиясы заңмен қорғалады. Бұл құқықты шектеуге заңда белгіленген жағдайда және көзделген тәртіппен ғана жол беріледі

Коммерциялық емес ұйымның шет мемлекеттен, халықаралық және шетелдік заңды тұлғадан, шетел азаматы мен азаматтығы жоқ адамнан алатын ақша қаражатының қозғалысы және активтері туралы ақпарат Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ашық әрі қолжетімді болуға тиіс

АЗАМАТТЫҚ, ҚҰНДЫЛЫҚТАР МЕН МІНДЕТТЕР

Қазақстан Республикасының азаматында қос немесе көп азаматтығы болуына жол берілмейді. Өзге ел азаматтығының болуы Қазақстан Республикасының азаматтығын тоқтатуға негіз болады

Рухани (діни) білім беру ұйымдарын қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағындағы білім беру ұйымдарында білім мен тәрбие беру жүйесі зайырлы сипатқа ие

Неке – ер мен әйелдің мемлекет заңға сәйкес тіркеген ерікті және тең құқықты одағы

Қазақстан Республикасының азаматтары табиғатты сақтауға және табиғи байлыққа ұқыпты қарауға міндетті

МЕМЛЕКЕТТІК ҚҰРЫЛЫМНЫҢ НАҚТЫ КОНТУРЫ

Қазақстан Республикасында мемлекеттік билік біртұтас, ол заң шығарушы, атқарушы, сот тармақтарына бөліну және өзара іс-қимыл жасау қағидатына сәйкес Конституция мен заңдар негізінде жүзеге асырылады

Басқару үлгісі – президенттік республика

Қазақстан Республикасының Президенті мемлекеттік биліктің барлық тармағының үйлесімді әрі кедергісіз жұмыс істеуін, билік органдарының біртұтас Қазақстан халқының алдындағы жауапкершілігін қамтамасыз етеді

Қазақстан халқы – мемлекеттік биліктің бірден-бір бастауы және Егемендік иесі

Қазақстан Республикасының Егемендігі, Тәуелсіздігі, унитарлығы, аумақтық тұтастығы мен басқару үлгісі өзгермейді

Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі – қазақ тілі

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы (ақша бірлігі) – теңге

Қазақстан Республикасының елордасы – Астана қаласы. Елорда мәртебесі конституциялық заңда айқындалады

ҚҰРЫЛТАЙ: КӘСІБИЛІК ЖӘНЕ ПАРТИЯ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

ЖАҢА ИНСТИТУТ

Қазақстан Республикасының Құрылтайы – заң шығару билігін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының жоғары өкілді органы.

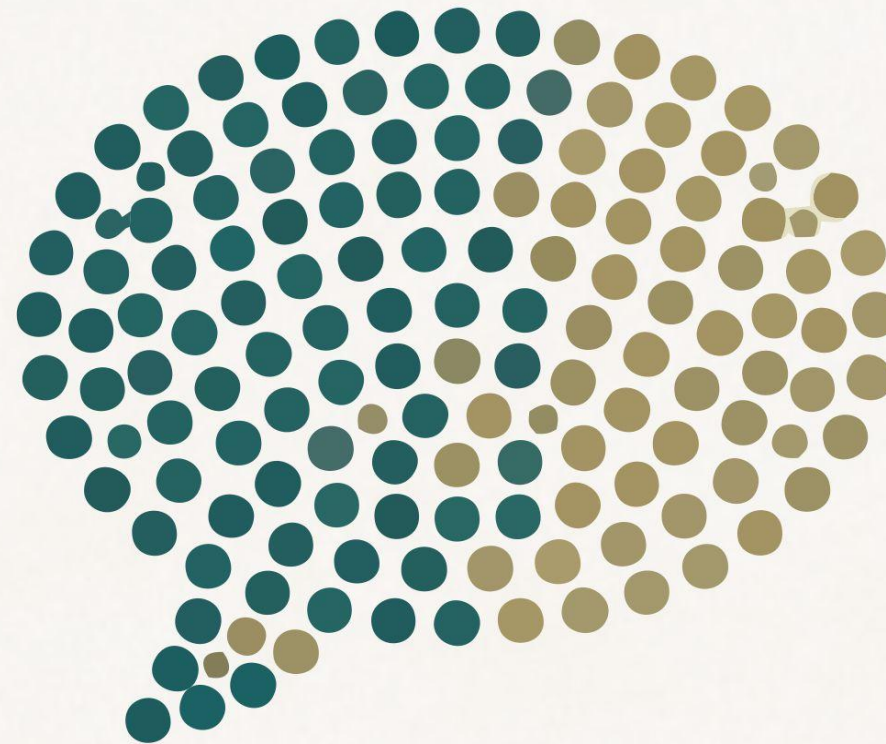
САЙЛАУ

Құрылтай біртұтас жалпыұлттық сайлау округінің аумағы бойынша пропорциялы өкілдік жүйе негізінде конституциялық заңда белгіленген тәртіппен сайланатын бір жүз қырық бес депутаттан тұрады.

СПИКЕР

Құрылтайды мемлекеттік тілді жетік меңгерген депутаттар арасынан Құрылтай депутаттары жалпы санының көпшілік дауысымен жасырын дауыс беру арқылы сайланған Төраға басқарады. Құрылтай Төрағасының лауазымына кандидатураны Қазақстан Республикасының Президенті ұсынады.

ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ КЕҢЕСІ: ҚОҒАМ ДАУЫСЫ

Қазақстан Республикасы
халқының мүддесін
білдіретін жоғары
консультативтік орган

Құрылтайға заң жобаларын
енгізеді, жалпыхалықтық
референдум тағайындау
туралы бастама көтереді

Мемлекеттің ішкі саясатының негізгі
бағыттары, қоғамдық келісімді,
жалпыұлттық бірлік пен ынтымақты
нығайту, Қазақстан Республикасы
қызметінің негіз құраушы қағидаттарын
және құндылықтарды
ілгерілетжалпыұлттық у жөнінде
ұсыныстар мен ұсынымдар әзірлейді

Қазақстан Республикасы Конституциясының толық аудионұсқасы төмендегі сілтеме бойынша қолжетімді: <https://www.gov.kz/memleket/entities/ksrk/press/article/details/241726?lang=kk>

Полная аудиOVERсия Конституции Республики Казахстан доступна по ссылке: <https://www.gov.kz/memleket/entities/ksrk/press/article/details/241726?lang=ru>

